

۲۰۱۶/۰۶/۲۵

پوهندوی آصف بهاند

«د ماشوم د ادبیاتو کور»

۴

د کوچنیانو ادبیات تاریخي پس منظر، اوسنی حالت

نه ویشتمه برخه

تر هر څه وړاندې باید و ویل شي چې «د ماشوم د ادبیاتو کور» بنسټ په باب ما مخکې له دې هم مقالې لیکلې دي، ځنګه چې د ماشوم د ادبیاتو کور بنسټ ایښودونکی او د کوچنیانو د ادبیاتو په برخه کې عملاً فعال شخصیت اجمل تورمان دی، ما د ده د یو «لیک» په باب چې د کوچنیانو د ادبیاتو په سر نوشت پورې اړوند و، هم یو مقاله لیکلې وه او اوس دا دی بیا، په تیر یوه کال کې د ماشوم د ادبیاتو کور بنسټ د فعالیتونو په باب د هغو تیرو مقالو په دوام بحث کوم.

د ماشوم د ادبیاتو کور یو خپلواک فرهنگي بنسټ دی چې د یو شمیر فرهنگیانو د شخصي هلو ځلو پر بنا له څه مودې را په دې خوا عملاً فعالیت کوي. کوم اسناد چې ما د ماشوم د ادبیاتو کور په برخه کې، د «د کوچنیانو ادبیات، ۱۷ – ۱۸ – ۱۹ برخې» تر عنوان لاندې وړاندې کړي وو، د هغو په استناد دا بنسټ په ۱۳۸۹ کال کې رسمت پیدا کړی دی، هلته ما ویلي وو:

«د ماشوم د ادبیاتو کور» فرهنگي بنسټ د اوسني دولت د اړوندو ادارو له خوا منظور او په رسمیت پېژندل شوی فرهنگي بنسټ دی، چې د ۱۳۸۹ کال د حمل په یو ویشتمه نیټه یې د تاسیس مکتوب صادر شوی دی. هغه رسمي اسناد چې ما لیدلي دي، په هغو کې په ۱۳۸۹ کال کې د افغانستان د اطلاعاتو او کلتور وزارت د معین ښاغلي سید عمر سلطاني په امضا لیکل شوي چې دا بنسټ د ۱۳۸۹ کال د حمل له یویشتمې (۲۱) نیټې نه د فعالیت حق لري...» د دې بنسټ باني او مشر ښاغلی اجمل تورمان دی او تر نن پور په بریالیتوب سره پرته له کوم مادي امتیاز څخه په دې کار او په دې لار کې هلي ځلي کوي. د دې بنسټ اصلي هدف ما د بنسټ په باب د مقالو په لومړۍ برخه کې د اجمل تورمان له قلم نه داسې ثبت کړی و:

«هدف یې د ماشوم ادبیاتو ته کار کول، هم د لویانو له خوا ماشومانو ته او هم له ماشومانو نه ماشومانو ته. تر اوسه یې د خپلو اونیزو غونډو تر څنګ چې هره چهارشنبه د کابل په عامه کتابتون کې جوړېږي. درې لویې غونډې مو هم جوړې کړي، په کابل کې د روزنتون د ماشومانو له پاره د رسامې او مقاله لیکني کانکور، د افغانستان د ملي راډیو تلویزیون سره په ګډه ماشومانو ته د کیسه لیکني کانکور او عامه کتابتون ته د هنر د ورځې په مناسبت د ماشوم د ادبیاتو د څو تنو مشهورو لیکوالو د تصویرونو ډالۍ. پخوا د ماشوم د ادبیاتو کور په «بالګفا» کې د ماشومانو له پاره خپروني درلودې <http://mashom.blogfa.com/>: او کابو له یوې میاشتې راهیسې په فیس بوک کې د «خانه ادبیات کودک، د ماشوم د ادبیاتو کور» په دې نوم، خپروني لري، خو اوس په بالګفا کې څه نه خپروي.»

کله چې ما ښاغلی تورمان وپوښته چې بالګفا کې مو اوس خپروني شته که نه؟ ښاغلي تورمان په ځواب کې داسې را ته ولیکل: استاد سلام! نه په فیس بوک کې د پانې تر جوړولو وروسته په بالګفا کې نشرات نه لرو. په دې پانې (په فیسبوک کې د ماشوم د ادبیاتو کور پانې) کې مور ماشومانو ته کیسې، شعرونه د خپلو اونیزو او ځانګړو غونډو راپورونه او نور مطالب خپروو. «ښاغلی تورمان له ډیرې مودې نه د کوچنیانو په باب فکر کړی او کوي یې عملاً یې کار ورته کړی او عملاً یې د نوي نسل د روزلو لوی مسولیت ته اوږه ورکړې ده.

څه باندې یو کال مخکې د ماشوم د ادبیاتو کور په رسمي ډول خپله فیسبوک پانې پرانستلې او د هغې په چوکاټ کې یې د خپلو فعالیتونو راپورونه په منظم ډول پیل کړي. له هغې نیټې نه را وروسته دوی په خپله فیسبوک پانې کې د ماشومانو او کوچنیانو له پاره د ګڼو شاعرانو شعرونه او د لیکوالو مطالب خپاره کړي دي. دوی غوره بیلګې یې دا دي:

د پانې شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پاروالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

زه څوک؟

زه وره نجلۍ یمه
پلار ته بناپیری یمه
مور ته ناوکی یمه
بنکلي، گلالي یمه
لوبې په خپل کور کوم
پام په خپلي خور کوم
کار مې هم د مور کوم
کله، کله شور کوم
بنکلي مې نانځکه ده
ما نه هم نازکه ده
مندو کي چابکه ده
ورکه رانه ځکه ده
درس مې زه د شپې وایم
بنکلي الف، بي وایم
شعر بڼه په مزې وایم
نور وته کیسي وایم

زه وره نجلۍ یمه
زه وره نجلۍ یمه
فرشته صالحې

««««««

د کتاب بنکلي خبرې

زه یوه لویه بنکلي پاچاهي یم
زه پرمختگ او سرلوري یم
زه تاسو سره مرکي کوم
زه ستاسو هینداره یم

د پاڼو شمیره: له 2 تر 3

زه ونه يم پانې بڼكلې لرم
خو ناپوهي بي پانو وچه ونه ده
زه هغه موخه يم چې په نښه كيږم
زه هغه كوچنې كور يم چې لوييزم
زه هغه ليكنه يم، چې نه خلاصيرم
زه تلپاتې خوشبويي يم
زه تلپاتې ځواني يم
زه تاسو ته لوى نعمت يم
له تيارو سره جگړې كووم
زه د سولي كوتره يم
شملة لېوال

د ماشوم د ادبياتو كور بنسټ د نورو مطالبو تر څنگ په ياده موده كې د كوچنيانو د استعدادونو د غوړيدو، كوچنيانو او ماشومانو ته د نورو د پام اړول او په ټول كې د كوچنيانو د ادبياتو د بيا ژوندي كولو او بډاينې په برخه كې هم نوښتونه او د قدر وړ كارونه كړي دي.

كله مې چې دا كړبڼې ليكلې، نو مې د بنسټ د مشر په آدرس په يو لنډ ايميل كې، په دې تير لړ څه باندې يو كال موده كې د بنسټ د فعاليتونو د مالومولو له پاره، داسې پوښتنه وړ وليږله:

«تورمان صاحب سلامونه او درناوى! د نوي نسل د روزنې په موخه، د كوچنيانو ادبياتو ته د قلموالو، دولتي مقاماتو او په ټول كې دې مهمې موضوع ته د عامه ذهنيت د را اړولو په منظور، يو ځل بيا غواړم چې «د ماشوم د ادبياتو كور» پر فعاليتونو باندې يوه لنډه مقاله وليكم. د دې كار د تر سره كيدو په خاطر په لنډ ډول را ته وليكئ چې «د ماشوم د ادبياتو كور» د تاسيس له نيتي نه تر نن پورې، د كوچنيانو د ادبياتو په برخه كې كوم د پام وړ كارونه كړي دي او په ياده برخه كې مو راتلونكي پلانونه څه دي؟

له مرستې نه مو همدا اوس مننه!

ده څو ورځې وروسته په دې شرحه مالومات را ته راوړيږه:

«استاد سلام، دا هم د هغه كارونو فهرست چې مونږ په تېر كې ترسره كړي دي:

۱- د روزنتون د ماشومانو لپاره د مقاله ليكنې او رسامې كانكور،

۲- ماشومانو ته د كيسه ليكنې سيالي،

۳- عامه كتابتون ته د هنر د ورځې په مناسبت د ماشومانو د ادب د ليكوالو د تصويرونو د پكج ډالۍ،

۴- ماشومانو ته مشاعره،

۵- د ماشوم د ادبياتو د ملاتړ د مالي صندوق پرانيسته،

۶- د ماشومانو د ادب ليكوالو ته د جايزو او ستاين ليكونو وركړه،

۷- د ماشومانو د ورځې په مناسبت د ماشومانو ميله،

۸- مونږ په خپل شعر كې، ماشومانو ته د په پښتو، دري او انگلسي ژبو د شعرونو د كتاب چاپ،

۹- د كره كتنې او سيمينارونو اونيزې غونډې،

۱۰- ځانگړې فيس بوك پاڼه»

دا د بنسټ د مسول ښاغلي تورمان له نظره د دوى د كار لنډ گزارش و، خو هغه څه چې د دوى د كار او فعاليتونو په باب زما له نظره تير شوي دي، هغه زه بل ډول ارزوم.

د اته ويشتېمې برخې پاى

د پاڼو شميره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلپكښي د ليكنيزې بڼې پازوالي د ليكوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكې په ځير و لولئ